

آفریقا

گاهنامه خبری - تحلیلی

سال دوم، نیمه دوم فروردین ۱۴۰۰، شماره پیاپی ۲۵

صاحب امتیاز: مرکز مطالعات آفریقا (دانشگاه تربیت مدرس)

مدیر مسئول: دکتر سیروس احمدی نوحدانی

سردبیر: دکتر میثم میرزائی تبار

مدیر اجرایی: دکتر مجید رسولی

سرمقاله

الگوهای تجارت و سرمایه‌گذاری در آفریقا

به ۵ درصد بین سال‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۸ و به ۷۶ درصد بین سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۴ رسیده است. این لزوماً نشان نمی‌دهد که روند پایدار صنعتی شدن در حال انجام است. در واقع، سهم تولید از تولید ناخالص داخلی از سال ۲۰۱۸ تاکنون حدود ۱۰ درصد راکد بوده است. بیش از ۸۰ درصد اشتغال در آفریقا در بخش‌های کم‌بهره (کشاورزی و خدمات غیررسمی) ایجاد می‌شود. گسترش تجارت کالا که در ۱۵ سال گذشته در این قاره اتفاق افتاد، بیشتر ناشی از افزایش قیمت کالاها و حجم معاملات بود. رشد در مواد معدنی و سوخت متمرکز بود و همچنین رشد صادرات کالاهای فرآوری نشده از کالاهای فرآوری شده بیشتر بود. حتی آن دسته از اقتصادهایی که موفق به افزایش صادرات تولیدی شدند از این مزیت کامل استفاده نکردند.

از سوی دیگر سرمایه‌گذاری بلندمدت چالشی اساسی است. ورودی خالص سرمایه به آفریقا در سه ماهه اول ۲۰۱۶ نسبتاً بالا باقی مانده، اما بی‌ثبات است. سهم سود از درآمد ملی از اواسط دهه ۱۹۹۰ افزایش یافته است، اما همیشه به نرخ‌های بالاتر سرمایه‌گذاری تبدیل نمی‌شود. در آفریقای جنوبی نسبت سرمایه‌گذاری به سود کاهش یافت، در حالی که نسبت سود سهام به سود سرمایه‌گذاری افزایش قابل توجهی داشته است. با توجه به توضیحاتی که داده شد در ادامه به الگوهای تجاری در قاره آفریقا پرداخته می‌شود:

الگوهای تجارت درون منطقه‌ای: تجارت درون منطقه‌ای در آفریقا از سال ۱۹۹۰ با رشد ۸ درصدی تولید ناخالص داخلی همراه بوده است. با این حال، ممکن است حجم واقعی تجارت از مرزها کمتر در نظر گرفته شود زیرا تجارت غیررسمی در منطقه را در بر نمی‌گیرد. سهم تجارت درون منطقه‌ای در زیرصحرای آفریقا در مقایسه با مناطق دیگر به ویژه با آسیای شرقی قابل توجه است. در سال ۲۰۱۷، تجارت درون منطقه‌ای در آفریقا تنها ۱۷ درصد از کل صادرات را نشان می‌دهد، این میزان به طور قابل توجهی کمتر از آسیا (۵۹ درصد) یا اروپا (۶۹ درصد) است. علاوه بر این، یکی از عوامل اصلی شکاف در تجارت بین منطقه‌ای آفریقا در مقابل آسیا و اروپا، سهم زیادی از تجارت درون منطقه‌ای کالاهای تولیدی در مناطقی با توجه به تکامل الگوهای داخلی است. تغییرات در میزان باز بودن تجارت کشورهای زیرصحرای آفریقا در منطقه عمدتاً ناشی از نوسانات صادرات و واردات خارج از منطقه است. به نوبه خود، تجارت بین منطقه‌ای بسیار تحت تأثیر نوسانات قیمت کالاهای بین‌المللی است جایی که صادرات هنوز به شدت به صنایع استخراج (مثلاً سنگ معدن، فلزات و کالاهای انرژی)

تجارت بین الملل مدتها است که به عنوان موتور رشد درازمدت برای کشورها شناخته می‌شود. از لحاظ تئوریک، تجارت می‌تواند از طریق یک سری از کانال‌ها در رشد کشورهای در حال توسعه تأثیرگذار باشد. ادغام تجارت بیشتر باعث تخصیص کارآمد منابع از طریق مزیت نسبی می‌شود و کشورها را قادر می‌سازد تا اقتصادی قابل توجه را در مقیاس گسترده تحقق بخشند. این امر همچنین گسترش فناوری و دانش مدیریتی را تسهیل می‌کند، به ابزاری برای تقسیم ریسک‌های ناشی از شوک‌های اقتصاد کلان بین‌المللی تبدیل می‌شود، اقدامات ضد رقابتی را در بین شرکت‌های داخلی کاهش می‌دهد و رقابت را در بازارهای داخلی و بین‌المللی تشویق می‌کند. تجارب کشور از رشد پایدار آغاز شده و همراه با آزادسازی تجارت بیشتر می‌شود. به عنوان مثال، افزایش آزادسازی تجارت، افزایش ۵۵ درصدی احتمال ظهور رشدی قابل توجه را به دنبال دارد. شواهدی وجود دارد که رشد سریع در بلندمدت و سطح بالایی از رشد به دو برابر شدن نسبت صادرات و واردات به تولید ناخالص داخلی، رشد درآمد سرانه را ۲.۵ درصد در سال افزایش می‌دهد. رشد اقتصادی در کشورهایی که رژیم‌های تجاری خود را آزاد کردند ۱.۴ درصد بالاتر از قبل از آزادسازی بود در حالی که سهم تجارت در تولید ناخالص داخلی تقریباً ۶ درصد افزایش داشت.

مطالعات اخیر نشان می‌دهد که تعرفه‌های کاهش یافته در مورد کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای منجر به شتاب رشد یک درصدی برای کشورهایی شد که رژیم‌های تجاری خود را آزاد کردند. سیاست‌هایی که موجب تقویت ادغام تجارت بین‌الملل می‌شوند، فرصت‌های رشد را ایجاد می‌کنند، البته ریسک‌هایی را نیز به همراه دارند. در صورت مدیریت نامناسب، آزادسازی اقتصاد می‌تواند کشور را در معرض کاهش رشد قرار دهد و بی‌ثباتی و نابرابری را افزایش دهد. ادغام تجارت، تحت شرایط خاص، می‌تواند منجر به عدم استفاده از سرمایه‌های فیزیکی و انسانی شود و از این رو، بر رشد تاثیر منفی بگذارد. نقص بازار و نهاد، تمرکز در فعالیت‌های استخراجی و عدم تخصص در بخش‌های پیشرفته فناوری می‌تواند دستاوردهای حاصل از تجارت را کاهش دهد. به عنوان مثال، صادرکنندگان کالا و کشورهای دارای ریسک تولید بیمه نشده در صورت بروز شرایط نامطلوب شوک‌های تجاری بی‌ثبات‌ترند.

کشورهای آفریقایی بین سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۵ فعالیت‌های صنعتی متعددی را شروع کردند، اما سیاست‌های تعدیل ساختاری در دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ تأثیرات منفی بر این بخش داشت. نرخ رشد تولید از میانگین سالانه ۲ درصد بین سال‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰

اقتصادی خود به رشد پایدار و رفاه مشترک، باید برای اتصال بازارهای قاره، تعمیق ادغام منطقه‌ای و اتخاذ اصلاحاتی که موجب تقویت رقابت می‌شود، با هم همکاری کنند. در سال‌های اخیر، آفریقا در توسعه بخش خصوصی خود گام‌های بلندی برداشته است. از سال ۲۰۰۰، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی پنج برابر افزایش یافته و در سال گذشته به ۵۰ میلیارد دلار رسیده که تقریباً یک ششم آن به دریافت‌کننده اصلی نیجریه رسیده است. نمونه‌هایی از شرکت‌هایی که از سود سرشار در آفریقا بهره‌مند می‌شوند بسیار زیاد است: گردش مالی Sonatrach فقط از نفت و گاز ۳۳.۲ میلیارد دلار، گردش مالی گروه MTN حدود ۱۰ میلیارد دلار و گردش مالی گروه Dangote حدود ۴.۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ بود. سرمایه‌گذاری در آفریقا تجارت خوب و یک استراتژی شرکتی پایدار برای سرمایه‌گذاران خارجی است. دولت‌های پیشرفته و کشورهای نوظهور و بخش خصوصی باید از این فرصت‌های سرمایه‌گذاری سودآور و نوظهور استفاده کنند. استفاده از کمک‌های رسمی توسعه برای استفاده و به خطر انداختن فضای سرمایه‌گذاری در آفریقا یکی از مؤلفه‌های اصلی در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است. ابتکار عمل بیمه صادرات و سرمایه‌گذاری Nippon (NEXI) ژاپن، برای بیمه کردن تسهیلات در غنا، اقدامی ستودنی است که باید توسط سایر بازیگران افزایش یابد و پشتیبانی شود. اجرای اهداف توسعه پایدار (SDG) در آفریقا فرصت‌های سرمایه‌گذاری را به شرکت‌های خارجی ارائه می‌دهد. مثلاً فناوری Sumitomo Chemical به مبارزه با مالاریا کمک می‌کند. فناوری آب شیرین کن Sonatrach، دسترسی به آب تمیز را تسریع می‌کند و گروه مدیریت ریسک کالا و بیمه شاخص هواشناسی Sompo Japan Niponkoa به کاهش تغییرات آب و هوایی کمک می‌کنند.

رویکردهای جدید برای ایجاد روابط تجاری با قاره آفریقا با توجه به توافق‌نامه منطقه آزاد تجارت قاره آفریقا که یکی از بلندپروازانه‌ترین تلاش‌های ادغام منطقه‌ای قرن ۲۱ است، سیاست‌گذاران را ملزم می‌کند طیف گسترده‌ای از استراتژی‌های تجاری پیچیده و واگرا را در سراسر قاره انتخاب کنند. بنابراین باید استراتژی‌های موجود تجاری بر ارتقای تجارت، امور مالی و مشاغل کوچک متمرکز شود. در حالی که بسیاری از استراتژی‌ها معطوف به کشاورزی و خدمات است، تعداد کمی از آنها به تولید و بازتولید می‌پردازند. برای دستیابی به الگویی قوی برای تجارت در این قاره، باید تأکید بیشتر بر نوآوری و بخش‌های با ارزش افزوده بالاتر باشد.

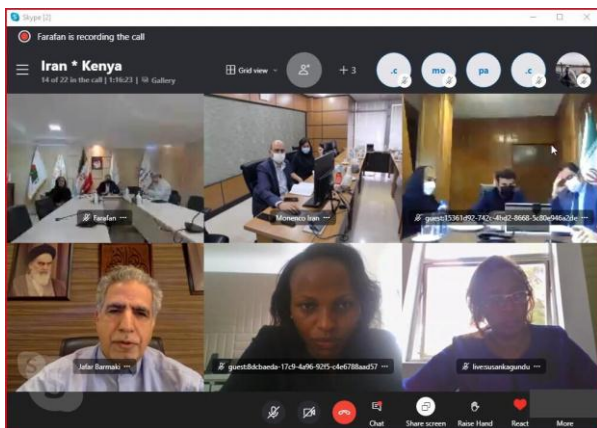
متکی است. صادرات و واردات درون منطقه‌ای سهم کم و نسبتاً پایداری از کل صادرات و واردات در طول زمان را نشان می‌دهد. سطح پایین تجارت درون منطقه‌ای موانع قابل توجهی در تجارت از مرزها و همچنین عدم عمق در زنجیره‌های ارزش تولید منطقه‌ای را نشان می‌دهد.

الگوی چینی-آفریقایی: الگوهای تجاری چین با کشورهای آفریقایی موجب شده تا آفریقا کانون اصلی روایت‌های مقاومت ضدچینی شود. بر خلاف دوران مائوئیست، زمانی که سیاست‌های تجاری چین در خدمت اهداف سیاسی رهبران خود بود، اکنون هدف آنها دسترسی به بازارها به عنوان بخشی از بزرگترین استراتژی توسعه داخلی چین تبدیل شده است. شرکت‌های دولتی چین می‌توانند تجارت چین - آفریقا را از طریق تصمیمات خارج از بازار که جریان تجارت را تحت تأثیر قرار می‌دهد، هدایت کنند، اما در نهایت، توانایی پکن برای هدایت تجارت با آفریقا توسط نیروهای بازار محدود می‌شود. پنج عامل اصلی، تجارت چین و آفریقا را به طرز چشمگیری تعیین می‌کنند: مزیت نسبی چین در تولید نیروی کار و مصرف‌گرایی، وجود منابع طبیعی فراوان آفریقا؛ رشد سریع اقتصادی چین؛ تأکید چین بر ایجاد زیرساخت در آفریقا؛ و ظهور نیازهای اقتصادی در بخش‌های کشتیرانی و تولیدی چین. چین تجارت گسترده-ای هم با دولت‌های دموکراتیک و هم خودکامه آفریقایی دارد. تجارت چین با کشورهای آفریقایی ریشه عمیق در پویایی قدرتمند بازار دارد که شروع به تضعیف چهره چین در میان آفریقایی‌ها می‌کند. برای یک دهه، یک توسعه پویا در اندازه و تنوع تجارت چین با آفریقا در حال انجام است. بسیاری معتقدند که تجارت چین به ویژه برای رژیم‌های سرکوبگر دوستانه است. استدلال می‌شود، پکن ترجیح می‌دهد به شرکای تجاری آفریقایی برای مقاومت در برابر ایجاد اصلاحات سیاسی لیبرال دموکراتیک کمک کند. در همین حال، نظریه‌های اقتصادی طولانی‌مدت تجارت (به عنوان مثال تئوری فراوانی عامل، مدل ثقل تجارت، تئوری تجارت جدید و اقتصاد ساختاری) وجود دارد که تجارت چین با آفریقا را توضیح دهد.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در آفریقا: آفریقا به عنوان مقصد جذاب سرمایه‌گذاری و بازار کلیدی کالاها و خدمات در حال ظهور است. آفریقا با داشتن جمعیت فعال ۶۰۰ میلیون نفری که تا سال ۲۰۴۰ دو برابر خواهد شد، از چین و هند پیشی می‌گیرد و با بهبود فضای کسب و کار، آماده تبدیل شدن به اقتصاد نوظهور بعدی جهان است. بخش‌های دولتی و خصوصی آفریقا برای تبدیل دستاوردهای

گزارش خبری:

در اولین جلسه شرکت‌های کنیایی حوزه ICT با فعالان ایرانی چه گذشت؟

پایگاه صادراتی اتحادیه صادرکنندگان صنعت مخابرات ایران در نایروبی جهت توسعه بازارهای جهانی شرکت‌های ایرانی افتتاح و در پی آن، اولین جلسه مجازی شرکت‌های کنیایی فعال در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات با شرکت‌های ایرانی برگزار شد.

همزمان با افتتاح مرکز نوآوری فناوری ایران در بهمن ماه سال گذشته و مصادف با برگزاری دومین نشست تجاری - فناوری شرکت‌های دانش بنیان در نایروبی پایتخت کنیا با حضور سورنا ستاری معاون علمی و فناوری رئیس جمهوری، دفتر اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی، مشاوران و پیمانکاران صنعت مخابرات ایران هم با حضور اعضای کمیسیون صادرات اتحادیه افتتاح و راه اندازی شد. این دفتر قرار است به عنوان پایگاه دائمی ایران در کنیا برای تسهیل صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و خلاق ایرانی در حوزه ICT به بازار شرق آفریقا فعالیت کند. کشورهای آفریقایی بازارهای بالقوه ایران برای صادرات فناوری و محصولات هستند که می‌بایست با محوریت تشکلهای صنفی بر نحوه ورود به این بازار و کنترل کیفیت محصول و خدمات ارزیابی و نظارت مستمر انجام پذیرد.

دفتر اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی، مشاوران و پیمانکاران صنعت مخابرات ایران در کنیا که با حمایت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و سفارت جمهوری اسلامی ایران در کنیا راه‌اندازی شده است به عنوان نخستین پایگاه دائمی این اتحادیه، صادرات محصول و خدمات فنی مهندسی را به آفریقا توسعه می‌دهد تا به عنوان پایگاهی برای خلق ایده‌های نوآورانه، تجاری‌سازی این ایده‌ها و بستر صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان ایرانی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات شرکت‌های عضو اتحادیه صادرکنندگان مخابرات و سندیکی صنعت مخابرات ایران و به طور کل صنعت ICT در بازار شرق آفریقا نقش آفرینی کند. بر اساس این گزارش بعد از برگزاری چندین جلسه مجازی با حضور داوود ادیب و فریبرز نژادادگر، رئیس و دبیر اتحادیه صادرکنندگان صنعت مخابرات ایران با جعفر برمکی (سفیر ایران در کنیا) و هماهنگی‌های به عمل آمده و بحث و بررسی پیرامون فعالیت شرکت‌های این صنعت در بازار کشورهای آفریقایی (کنیا) اولین جلسه مجازی با همت و تلاش سفارت ایران در کنیا، سفیر محترم کشورمان در آن کشور و اتاق بازرگانی کنیا، با حضور شرکت‌های صنعت ICT کنیایی و ایرانی برگزار شد.

در این جلسه ابتدا در رابطه با فعالیت و خدمات اتحادیه و شرکت‌های عضو آن توضیحاتی توسط محمدحسین خلج، دبیر کمیسیون صادرات اتحادیه ارائه شد و پس از آن شرکت‌های ایرانی حاضر در جلسه به بیان خدمات و فعالیت مجموعه‌های خود پرداختند و شرکت‌های کنیایی نیز شرح کوتاهی از فعالیت‌های خود ارائه دادند و در عین حال پرسش و پاسخی نیز در این جلسه صورت گرفت.

یکی از سؤالات شرکت‌های کنیایی در رابطه با حمایت‌های دولت ایران از صنعت ICT و پروژه‌های مرتبط با آن در بازارهای بین المللی بود که محمد اخوان، معاون فنی شرکت موج آینده فرافن به بیان توضیحاتی در این زمینه پرداخت و به حمایت مجموعه‌های مرتبط و مختلف از جمله معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری اشاره کرد.

ادعای آمریکا درباره حضور ایران در آفریقا

The Independent - جن تاونسند، فرمانده نیروهای آمریکایی در آفریقا در نشست مجلس نمایندگان آمریکا گفت: آفریقا تقاطع جهان به شمار می‌آید و تا سال ۲۰۵۰، از هر چهار نفر در کره زمین، یکی در آفریقا زندگی می‌کند که نشان دهنده پتانسیل اقتصادی آن است. وی افزود: نه تنها روسیه، بلکه چین نیز به دنبال نفوذ در آفریقا بوده و ایران نیز به طور فزاینده‌ای در این قاره فعال شده است. این مقام آمریکایی درباره نقش چین در آفریقا گفت: چین پایگاه نظامی خود در آفریقا را توسعه داده و اسکله بزرگی ایجاد کرده که می‌تواند حتی از ناو هواپیمابر نیز در آینده پشتیبانی کند و پکن به دنبال پایگاه‌های دیگر در آفریقا است. وی افزود: آنها همکاری‌هایی نیز در زمینه اطلاعاتی داشته‌اند که باعث نگرانی زیادی است.

واکنش آفریقایی جنوبی به حادثه نطنز

SAnews.gov.za - وزارت امور خارجه آفریقایی جنوبی ۱۶ آوریل در بیانیه‌ای از حادثه تأسیسات نطنز ابراز نگرانی کرد. در متن بیانیه آمده است: آفریقایی جنوبی نگران حادثه تأسیسات هسته‌ای ایران در نطنز است. دولت آفریقایی جنوبی با نگرانی متوجه حادثه در تأسیسات هسته‌ای نطنز در ایران در ۱۱ آوریل ۲۰۲۱ و احتمال وجود عامل خارجی که ممکن است باعث آن شده باشد، شده است. آفریقایی جنوبی متعاقب آن متوجه شده که این حادثه در حالی رخ داده که اعضای برجام که مسئولیت نظارت بر اجرای توافق‌نامه را به عهده دارد در وین ملاقات‌هایی برای اعاده برجام دارند. از آنجایی که این مذاکرات در وین ادامه دارد، آفریقایی جنوبی امیدوار است مذاکرات متمرکز بر اجرای کامل و مؤثر توافق‌نامه باشد و تحت تأثیر هرگونه پیامد از حادثه اخیر تأسیسات هسته‌ای نطنز قرار نگیرد. این بسیار حیاتی است که همه طرف‌ها حرکت ایجاد شده طی مذاکرات برجام در هفته گذشته در وین برای پیگیری گام‌های مثبت رو به جلو را تا رسیدن به نتیجه دیپلماتیک چندجانبه ادامه دهند.

نجات ماهیگیران ایران در آفریقا

سفارت ج.ا. ایران در ماداگاسکار - ۷ ماهیگیر ایرانی ۲۳ دی ۱۳۹۹ برای ماهیگیری به دریای عمان می‌روند که دچار طوفان و خرابی لنج می‌شوند و پس از دو ماه سرگردانی در دریا، ۵ اسفند ۱۳۹۹ توسط ماهیگیران کوموری و گارد ساحلی این کشور در شرایط سختی پیدا می‌شوند. با وجود مشکلات متعدد (قرنطینه، بسته بودن مرزهای هوایی کومور و نبود پروازهای تجاری)، با تلاش‌های سفارت، ماهیگیران ۲۱ فروردین به ایران بازگشتند. یکی از صیادان به دلیل سابقه بیماری در روزهای اول ورود به کومور در بیمارستان پایتخت درگذشت.

رئیس جمهور چاد کشته شد

ایرنا - ارتش چاد اعلام کرد که «ادریس دبی» رئیس جمهور این کشور بر اثر جراحتهای وارده در درگیریها کشته شد. براساس بیانیه ارتش چاد رئیس جمهور ۶۸ ساله این کشور به طور ناگهانی و در جریان درگیریهای چند روز پیش با شورشیان در شمال این کشور درگذشته است اما علت آن هنوز مشخص نیست. دبی چند روز پیش از مرگ برای بازدید از نیروهای نظامی به خط مقدم درگیریهای با شورشیان در مرز چاد با لیبی رفته بود.

دسترسی عمومی به اسناد نسل کشی رواندا

یورونیوز - فرانسه ۷ آوریل آرشیو اسناد نسل کشی رواندا در سال ۱۹۹۴ را برای استفاده عمومی آزاد کرد. این تصمیم در پی انتشار گزارش «فرانسه، رواندا و نسل کشی توتسیها (۱۹۹۰-۱۹۹۴)» اجرایی می شود. در این گزارش ۱۰۰۰ صفحه ای آمده است که فرانسوا میتران، رئیس جمهور وقت فرانسه و اطرافیان او به دلایل «ایدئولوژیک» چشمانشان را روی واقعیت رویدادهای رواندا بسته بودند. کشتار رواندا، پس از نسل کشی در بالکان یکی از بزرگترین بحرانهای انسانی دهه ۱۹۹۰ میلادی بود. نمایان شدن بحرانهای نژادی قومی در جهان پس از جنگ سرد، یکی از نمودهای «کلاسیک» این دوره تاریخی است. فرانسه همچنان میزبان شماری از مقامها و شخصیتهای رواندایی است که احتمالاً یا در نسل کشی نقش مستقیم داشته اند یا در تحولات منجر به این جنایت موثر بوده اند.

تمدید ریاست جمهوری سومالی و تداوم اعتراضات

آنا تولی - مجلس سومالی ۱۲ آوریل، لایحه برگزاری انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری ظرف دو سال آینده با توجه به اصل "یک نفر، یک حق رای" را با ۱۴۹ رای موافق و سه رای مخالف تصویب کرد. محمد مرسل شیخ عبدالرحمن، رئیس مجلس سومالی اعلام کرد، با تصویب این لایحه بحران انتخابات به دلیل اختلاف دولت فدرال و روسای ایالات سومالی به پایان رسیده و مردم در دو سال آینده فرصت خواهند داشت تا نمایندگان خود را با رأی مستقیم انتخاب کنند. محمد عبدالله فرماجو، رئیس جمهور سومالی پس از تصویب این لایحه از مردم خواست تا فرصت تعیین سرنوشت را از دست ندهند. وی گفت: این لایحه به دلیل عدم اجرای توافق با رهبران ایالتها در ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۰ تصویب شده است. اعتراضات علیه رئیس جمهور سومالی که با وجود اتمام مسئولیت خود در ۸ فوریه سال جاری حاضر نیست کناره گیری کند، منجر به بی ثباتی در این کشور شده است و تنش بین دولت و اپوزیسیون سومالی ادامه دارد.

گفتنی است؛ شرکت های (موج آینده فرافن، صنایع ارتباطی آوا، مونکو، سفیر آبی آرام. ارگ و نور بهینه گستر) به عنوان اعضای اصلی کمیسیون صادرات اتحادیه در این جلسه مجازی حضور داشتند.

جعفر برمکی سفیر جمهوری اسلامی ایران در کنیا نیز در این جلسه گفت: با توجه به اینکه کنیا تامین کننده نیاز کشورهای همسایه است، ضرورت حضور شرکتهای ایرانی در حوزه ICT را دوچندان می کند.

وی افزود: با ایجاد پایگاه صادراتی اتحادیه صنعت مخابرات ایران در کنیا و با توجه به ارتباطاتی که با مقامات کشور کنیا و همچنین ارتباطی که با شبکه ای از فعالان اقتصادی دارم این امکان فراهم آمده است تا بتدریج ضمن ارائه ظرفیتهای کشور، اتحادیه صادر کنندگان صنعت مخابرات و بطور کلی صنعت ICT به طرفهای کنیایی معرفی شوند.

وی گفت: من به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در کنیا تصمیم دارم بسیاری از جلسات خود با مقامات کشور کنیا در حوزه اقتصادی را در مرکز نوآوری فناوری ایران در نایروبی برگزار کنم تا فرصتی فراهم آید که بطور مستقیم به معرفی این مرکز و خدمات و محصولات که ارائه می نماید، پردازم. علاوه بر آن، بسیاری از رویدادهای مرتبط با سفارت در حوزه های مختلف می تواند در این مرکز برگزار شده تا بتواند به معرفی هر چه بیشتر مرکز منجر شود.

سفیر جمهوری اسلامی ایران در کنیا بیان کرد: بدیهی است حوزه ICT به عنوان صنعتی به سرعت در حال رشد می تواند از این فضا برای دسترسی به بازار کنیا در درجه اول و در مرحله بعد به بازار کشورهای شرق آفریقا شامل (تانزانیا، سودان جنوبی، اوگاندا، رواندا و بروندي) و در مقیاس بزرگتر به بازار مشترک جنوب شرق و شرق آفریقا تحت عنوان کومسا متشکل از ۲۲ کشور آفریقایی (از شمال آفریقای جنوبی تا تونس در شمال) دسترسی داشته باشد. علاوه بر آن، با راه اندازی منطقه آزاد تجارت درون قاره ای آفریقا از ابتدای سال ۲۰۲۱، دسترسی سهل تر به بازارهای کل قاره فراهم خواهد آمد.

وی با اشاره به اینکه در آینده ای نه چندان دور، ۶۰ درصد تجارت دنیا در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات انجام خواهد گرفت گفت: حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات به سرعت در حال رشد است و در آینده ای نه چندان دور انتظار می رود که بیش از ۶۰ درصد تجارت جهانی در این حوزه انجام گیرد.

برمکی ادامه داد: کنیا به عنوان یکی از کشورهای پیشرو در حوزه ارتباطات، نیازهای متعددی دارد که توانمندیهای کشورمان می تواند ضمن رفع این نیازها، به آنها در کسب درآمد بیشتر و ایجاد اشتغال کمک کرده و در عین حال صادرات غیرنفتی کشورمان نیز از این طریق افزایش یابد. برای مثال، بیش از ۸۰ درصد مردم کنیا به شبکه موبایل دسترسی دارند که از این میزان، بیش از ۹۰ درصد آنها به اینترنت موبایل دسترسی دارند، این بدین معناست که بازار بزرگی در این حوزه وجود دارد که باید از آن بهره برداری کرد.

وی تاکید کرد: کنیا علاوه بر بازار خود، بدلیل زیرساختهای مناسبی که در اختیار دارد، تامین کننده نیاز کشورهای همسایه نیز می باشد که ضرورت حضور شرکتهای ایرانی در حوزه ارتباطات و اطلاعات را دوچندان می کند، خانه نوآوری و فناوری ایران (I-HIT) که در ساختمان قدیم سفارت جمهوری اسلامی ایران در کنیا مستقر شده است، با هدف توسعه صادرات محصولات دانش بنیان کشورمان تاسیس شد، مضاف بر آن، این پایگاه با استقرار حوزه های مختلف دانش بنیان می تواند با ارائه محصولات متنوع، سبکی از کالاها و خدمات مورد نیاز بازار این کشور را تامین کند.

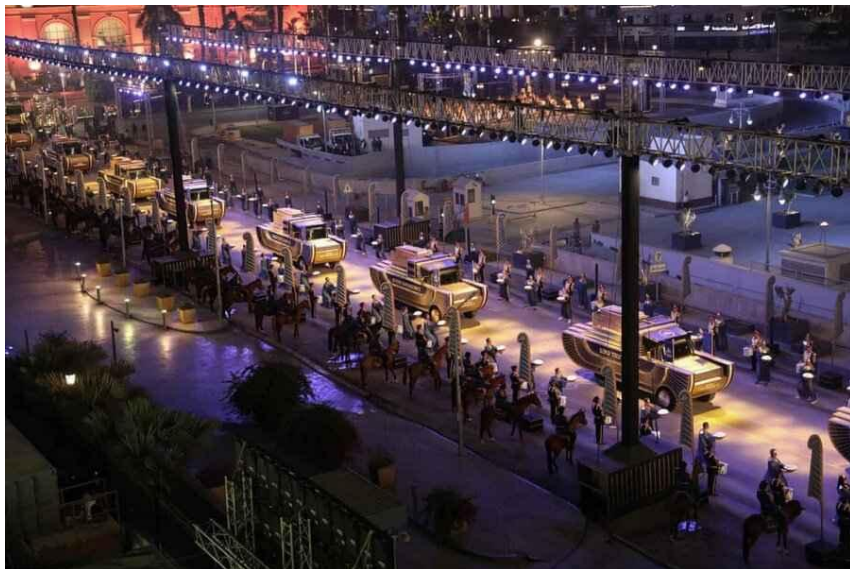
وی بیان کرد: در بسیاری از موارد با تقاضاهایی برای محصولات کشورمان روبرو هستیم در حالیکه امکان به نمایش گذاشتن آنها و ارائه مشخصات تخصصی وجود ندارد و بدیهی است که کارشناسان سفارتخانه ها دارای ظرفیت لازم برای ارائه توضیحات تخصصی و فنی در باره محصولات کشورمان نیستند، بنابراین ضرورت دارد تا با حضور متخصصان کشورمان در این نوع مراکز، اطلاعات مورد نیاز در اختیار متقاضیان قرار گیرد. در نتیجه وجود چنین پایگاههایی علاوه بر ارائه مجموعه ای از محصولات در حوزه های مختلف و به صورت یکجا، این امکان را فراهم می آورد تا مجموعه ای از متخصصان را نیز گردهم آورده و با همکاری و همکاری با یکدیگر بتوانند مجموعه ای از نیازهای کشور میزبان را تامین کنند.

منبع: **ایرنا به نقل از روابط عمومی اتحادیه صادر کنندگان صنعت مخابرات ایران (IRICTU)**

گزارش تحلیلی؛

رژه فراغنه در قاهره؛ از واکنش‌ها تا اهداف

مقامات مصر شامگاه ۱۴ فروردین، مطابق با وعده قبلی خود رژه مجلل و باشکوهی را در شهر قاهره برای انتقال اجساد مومیایی ۱۸ پادشاه و چهار ملکه مصر باستان برگزار کردند که به «رژه فراغنه» یا «رژه طلایی» مشهور شد. این مراسم ۴۰ دقیقه‌ای از «موزه مصر» در نزدیک میدان التحرير قاهره به سمت «موزه ملی تمدن» این کشور برگزار شد و در جریان آن، اجساد ۲۲ پادشاه و ملکه مومیایی به این موزه انتقال یافت. انتقال این اجساد بر روی مرکب‌های طلایی رنگ تحت تدابیر شدیدی امنیتی و بر اساس فرایند تاریخی انجام شد؛ به گونه‌ای که جسد مومیایی «تائو دوم» از پادشاهان دودمان هفدهم در مصر باستان در اولین مرکب و جسد مومیایی «رامسس نهم» از پادشاهان دودمان بیستم در مصر باستان در آخرین مرکب قرار داشت. مطبوعات و رسانه‌های دولتی مصر به نوبه خود به بازتاب گسترده این اقدام دولت به ریاست «عبدالفتاح السیسی» پرداختند و بازتاب آن در رسانه‌های جهان را نیز به طور گسترده پوشش دادند. اما واکنش کاربران در شبکه‌های اجتماعی به این رویداد متفاوت بود و از استقبال گرفته تا انتقاد و نکوهش را در بر گرفت. در همین راستا، هشتگ‌هایی نظیر "مصر جهان را شگفت زده کرد" و "مرکب‌های پادشاهی مومیایی‌ها" در شبکه‌های اجتماعی در چند کشور عربی ترند شد. در مقابل، عده‌ای از کاربران نیز از هزینه‌های گزاف برگزاری این مراسم در شبکه‌های اجتماعی انتقاد کرده و نوشتند که دولت مصر محله‌های فقیر اطراف مسیر حرکت مومیایی‌ها را از دیدگان جهانیان پنهان کرد و به جای برگزاری اینگونه مراسم، باید به فقرا رسیدگی می‌کرد و اصلاحات واقعی را به نفع طبقه‌های فقیر در دستور کار قرار می‌داد. برخی دیگر از کاربران نیز با نکوهش برگزاری این مراسم چند روز بعد از حادثه مرگبار شهر قاهره نوشتند که درست چند روز بعد از جان باختن مردم در حادثه برخورد دو قطار و زیر آوار ماندن آنها در جریان ریزش یک ساختمان، خیابان‌های قاهره تزئین و نورافشانی و صدای موسیقی در آن طنین انداز شد. برخی کاربران در شبکه‌های اجتماعی نیز با راه اندازی هشتگ «بدشگونی فراغنه» حادثه اخیر نظیر برخورد دو قطار و ریزش ساختمان در پایتخت مصر را ناشی تصمیم دولت برای انتقال این اجساد برشمردند؛ بویژه که برای این امر سابقه‌ای تاریخی نیز وجود داشت و کسانی که در دهه بیست میلادی قبر «توت عنخ آمون» از فراغنه این کشور را کشف کردند، به طرز مرموزی جان باختند. در سایه برگزاری این مراسم مجلل و بازتاب رسانه‌ای آن در داخل و خارج از مصر، این سوال مطرح است که اساساً اهداف دولت مصر از چنین اقدام بی سابقه‌ای در تاریخ این کشور چیست. برخی تحلیلگران مسائل مصر بر این باورند که دولت السیسی با برگزاری این مراسم و تلاش هرچه بیشتر برای بازتاب یافتن آن در سطح داخلی و بین‌المللی در وهله اول - بدنبال تحریک احساسات ملی‌گرایانه در مصر با تمرکز بر پیشینه تاریخی و باستانی این کشور به جای تمرکز بر هویت دینی و فرهنگی آن به منظور

افتتاح رسمی کنسولگری سنگال در صحرای غربی

Morocco World News (MWN) - سنگال در حمایت از درخواست مراکش برای به رسمیت شناختن حاکمیت این کشور بر صحرای غربی، کنسولگری خود را در صحرای غربی افتتاح کرد. مراسم افتتاح این کنسولگری دوشنبه ۱۶ فروردین و با حضور ایساتا تال، وزیر خارجه سنگال در شهر «الداخله» واقع در صحرای غربی برگزار شد. در این مراسم ناصر بوریطه، وزیر خارجه مراکش نیز حضور داشت. تعداد کنسولگری‌های شهر «الداخله» به ۱۰ کنسولگری شامل کشورهای جمهوری دموکراتیک کنگو، هائیتی، بورکینافاسو، گینه بیسائو، گینه استوایی، لیبیا، جیبوتی، گینه، گامبیا و سنگال رسید که ۹ مورد آن آفریقایی هستند.

کشف جسد یک کارمند ارشد سفارت آمریکا

Anadolu Agency (AA) - به گفته پلیس کنیا در اتاق هتل محل اقامت یک کارمند ارشد سفارت آمریکا در نایروبی، جسد حلق آویز شده وی پیدا شد و همراه وی، یادداشتی یافت شد که نشان می‌دهد او، احتمالاً خودکشی کرده است. برخی رسانه‌های کنیایی اعلام کردند که فرد مذکور، ۵۸ ساله بوده است. یک سخنگوی سفارت واشنگتن در نایروبی، اعلام کرد: «ما مرگ یک کارمند سفارت ایالات متحده را تایید می‌کنیم. سفارت ایالات متحده در نایروبی با خانواده و عزیزان این مرحوم عمیقانه همدردی می‌کند».

کسب مقام ریاست جمهوری برای بار پنجم

Africa News - اسماعیل عمر غیله ۷۳ ساله با کسب بیش از ۹۷ درصد آراء برای پنجمین دوره متوالی، پیروز انتخابات ریاست جمهوری جیبوتی شد. عمر غیله از سال ۱۹۹۹ و از ۲۱ سل پیش تاکنون رئیس جمهور جیبوتی است. از مجموع ۹۹۰،۰۰۰ نفر واجد شرایط رأی‌دهی، ۲۱۵،۰۰۰ نفر در انتخابات شرکت کردند که تنها رقیب غیله یعنی زکریا اسماعیل فراح ۲،۴۸ درصد آراء را کسب کرد.

کشته شدن ده‌ها غیرنظامی در اتیوپی

Reuters - یک مقام امنیتی در اتیوپی از کشته شدن دست کم ۱۰۰ غیرنظامی در جریان درگیری مرزی در منطقه سومالی و عفار در شمال اتیوپی خبر داد. احمد حومد، عضو ارشد نیروهای پلیس منطقه «عفار» توضیح داده است که از زمان آغاز درگیری از جمعه تا سه‌شنبه (۱۴ تا ۱۷ فروردین) بیش از ۱۰۰ غیرنظامی جان خود را از دست دادند. این مقام پلیس حملات نیروهای منطقه‌ای سومالی را علت این کشتار عنوان کرده است.

تحکیم بیشتر جایگاه خود و تلاش برای به حاشیه راندن جریان‌های دینی و فرهنگی مخالف خود بویژه اخوان المسلمین بوده که فعالیت آن در مصر ممنوع است و شمار زیادی از رهبران و اعضای آن به زندان افتاده‌اند.

به عقیده این تحلیلگران، عبدالفتاح السیسی همچنین با این رژه و نمایش مجلل پادشاهان و ملکه‌های مومیایی مصر باستان و بازتاب گسترده رسانه‌ای آن در جهان تلاش کرده است تا نگاه‌های خارج از مرزها را به کشورش جلب کرده و از این طریق گردشگران بیشتری جذب کند. این همان اهدافی است که مسئولان و کارشناسان مصری نیز از آن سخن گفته و بر تلاش برای پررنگ کردن هویت تاریخی و باستانی تاکید کرده‌اند.

دکتر «مجدی شاکر» باستان شناس ارشد وزارت آثار باستانی مصر برگزاری این رژه با حضور گسترده رسانه‌های داخلی و خارجی را منحصر به فرد در قرن کنونی دانست و به رسانه‌های این کشور گفت: این رژه در آستانه هجدهم آوریل روز جهانی میراث فرهنگی و در روزی (شنبه) برگزار شد که در کشورهای اروپایی تعطیل بود و این امر باعث شد تا نگاه‌ها از خارج به شدت به آن معطوف شود. شاکر گفت: این رویداد می‌تواند به ریشه دار کردن هویت مصر در بین مردم کمک کند و تبلیغ بسیار خوبی برای کشور و توسعه معرفی تمدن فرعونی این کشور باشد و به تقویت گردشگری مصر بعد از پایان همه گیری کرونا بینجامد. وی افزود: این مرکب‌های پادشاهان همگان را تحت تاثیر قرار خواهد داد و ما این امر را در وزارت آثار باستانی مصر با افزایش استقبال برای خواندن سرنوشت پادشاهان این مرکب‌ها شاهد خواهیم بود.

این در حالی است که به نوشته رسانه‌ها، رژه مرکب‌های فراغنه مومیایی شده با انتقاد شدید پایگاه‌های خبری و مطبوعات وابسته به گروه اخوان المسلمین روبرو شده و آن‌ها برگزاری آن در سایه اوضاع سیاسی و اقتصادی کنونی مصر را نکوهش کردند. با این حال، هدف دولت مصر از این رژه هرچه که باشد، واکنش‌های متفاوت به این رویداد به روشنی شکاف‌های گسترده و عمیق سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در جامعه مصر را نشان می‌دهد که هر از گاهی خود را در چنین رویدادهایی نشان داده و در آینده نیز نشان خواهد داد.

منبع: ایرنا

لغو قانون تحریم اسرائیل در سودان

Al Jazeera - شورای حاکمیتی و وزرای سودان در نشست مشترک پیش نویسی را تصویب کردند که قانون تحریم اسرائیل را لغو می‌کند. پیشتر کابینه سودان از مجوز لغو "قانون تحریم اسرائیل" خبر و اعلام کرد این قانون در جلسه مشترک شورای ریاستی و کابینه برای صدور مجوز نهایی جهت اجرایی شدن مطرح خواهد شد. قانون تحریم اسرائیل در سودان از سال ۱۹۵۸ تصویب شد و شامل ممنوعیت هر گونه قرارداد و معامله سودانی‌ها با افراد دارای تابعیت اسرائیلی و شرکت‌های متعلق به این رژیم بود. همچنین طبق این قانون، برای متخلفان ۱۰ سال زندان به اضافه جریمه نقدی در نظر گرفته شده بود.

ساخت هواپیماهای بدون سرنشین در نیجر

هوسا تی‌وی - عزیز کونچه، کارآفرین اهل نیجر در سال ۲۰۱۶ شرکت تولید هواپیماهای بدون سرنشین (پهپاد) را ثبت کرد و در سال‌های اخیر تولیدات خود را برای افزایش امنیت و کنترل مرز نیجر و مالی به طول ۸۲۸ کیلومتر و همچنین کاربرد غیرنظامی و جلوگیری از شکار غیرقانونی در این کشور افزایش داده است.

درآمد ۲۶ میلیون دلاری از صادرات چرم در اتیوپی

هوسا تی‌وی - طبق اعلام مؤسسه توسعه صنعت چرم اتیوپی، در ۸ ماهه گذشته بیش از ۲۶ میلیون دلار از صادرات چرم و محصولات چرمی کسب درآمد شده است. گفته می‌شود درآمد حاصل از صادرات محصولات چرمی حدود نیمی از ۵۰ میلیون دلار برنامه‌ریزی شده برای مدت زمان اعلام شده است. محصولات چرمی مانند کفش، دستکش، مواد ساخته شده از چرم، صادرات چرم خام، عمده‌ترین محصولات صادراتی چرم در ۸ ماه گذشته بود. به گفته مدیر برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی این مؤسسه مشکلات در تامین و کیفیت مواد اولیه، مواد شیمیایی و تأمین مالی، کمبود برق، مشکلات مدیریتی و... از چالش‌های اصلی این بخش هستند.

ده‌ها کشته در درگیری‌های قبیله‌ای چاد

وكالة الأناضول - درگیری بین قبایل عرب و قبایل الدقل و الکیت در دو روستای سیهیب و امباریت واقع در منطقه «سلامات» در چاد به کشته شدن ۱۰۰ نفر منجر شده است. ژنرال «یامبای مسیره عبدال» حاکم منطقه مذکور گفت: چندین خانه در این درگیری‌ها دچار حریق شدند. وی افزود: نیروهای امنیتی برای کنترل اوضاع امنیتی مداخله کرده و تعدادی از مسئولان را بازداشت کردند و تحقیقات برای اطلاع از جزئیات حادثه همچنان ادامه دارد. کمیته ملی حمایت از حقوق بشر در چاد از دولت این کشور خواست تا در اقلیم «سلامات» وضعیت فوق‌العاده اعلام کند و بر ضرورت خلع سلاح ساکنان این منطقه تأکید کرد.

کمک‌های توسعه‌ای ژاپن به موریتانی

سفارت جمهوری اسلامی ایران در موریتانی - در چارچوب مدیریت صندوق مشترک حمایت از امنیت غذایی، دولت ژاپن و موریتانی در خصوص تخصیص ۱۰۹،۵۳۱،۵۰۰ اوقیه (۲.۵ میلیون یورو) توزیع رایگان مواد غذایی به نفع ۲۱۰،۰۰۰ خانواده و همچنین ۵۱،۷۰۶،۷۰۰ اوقیه (۱.۲ میلیون یورو) برای اجرای طرح‌های کوچک و تأمین مالی طرح‌های زود بازده (تأمین آب آشامیدنی، حفاظت از مزارع کشاورزی، فعالیت‌های درآمدزا و غیره) توافق کردند. این منابع مالی از طریق فروش کمک‌های غذایی اهدایی ژاپن به موریتانی است که عواید حاصل از این کمک‌ها به صندوق مشترک را واریز می‌شود. کمیساریای امنیت غذایی از مردم و دولت ژاپن به دلیل حمایت مداوم آن‌ها در زمینه‌های مختلف و به ویژه امنیت غذایی تشکر و قدردانی کرد.

نفوذ سیاسی و اقتصادی ترکیه در عصر جدید لیبی

سفر عبدالحمید دبیبه، رئیس دولت وحدت ملی لیبی به ترکیه پایان یافت. او به همراه هیأتی متشکل از ۱۴ وزیر، از جمله وزیر کشور، امور خارجه، بهداشت، نفت و گاز، اقتصاد، بازرگانی، امور مالی و همچنین ریاست ستاد ارتش عازم ترکیه شده بود. پیش از این نیز محمد المنفی، رئیس شورای رهبری لیبی در اواخر ماه گذشته به ترکیه سفر کرده بود. سفر المنفی با توافق‌هایی همراه بود که هیأت دولت لیبی در واقع برای مذاکره بر سر جزئیات و امضای نهایی آنها وارد ترکیه شد. جالب آنکه سفرهای المنفی و دبیبه به فاصله بسیار کوتاهی پس از توافق احزاب بر سر تشکیل دولت وحدت ملی انجام شده و در واقع نخستین برنامه سیاست خارجی این دولت به شمار می‌رود؛ برنامه‌ای که شامل طیف متنوعی از سرمایه‌گذاری‌ها و همکاری‌ها میان طرفین است.

بر این اساس می‌توان سفر رئیس دولت وحدت ملی به ترکیه را از زاویه‌ای کاملاً فنی تفسیر کرد. به عبارت دیگر، این سفر تلاشی است برای استفاده حداکثری از ثبات نسبی که پس از انتخابات در لیبی ایجاد شده، آن‌هم با هدف جذب سرمایه‌گذاری در فرایند بازسازی‌ها و به حرکت درآوردن چرخ اقتصاد. چنین تفسیری با تمایل ترکیه به افزایش نقش خود در لیبی و راه‌اندازی مجدد پروژه‌هایی که پس از انقلاب سال ۲۰۱۱ متوقف شده است نیز همخوانی دارد. می‌دانیم که تا پیش از وقوع انقلاب، تعداد قابل‌توجهی از شرکت‌های ترکیه‌ای با سرمایه‌ای چشمگیر در لیبی حضور و فعالیت داشتند اما این روند پس از انقلاب و فروپاشی ساختار امنیتی کشور به تعلیق درآمد.

مجموعه این توافقات در قالب نخستین نسخه از سند همکاری‌های استراتژیک میان لیبی و ترکیه تنظیم شده است. پیشینه این سند به سال ۲۰۱۹ و آغاز نخستین دور از مذاکرات رسمی میان ترکیه با دولت وفاق ملی در طرابلس بر می‌گردد. در آن زمان همچنان درگیری‌های نظامی گسترده میان ۲ اردوگاه

شرقی و غربی لیبی برقرار بود اما ترکیه با ورود علنی خود به صحنه لیبی از طریق ارسال مستشاران نظامی و تسلیحات پیشرفته موفق شد تا حدودی موازنه قوا را به سود طرابلس تغییر دهد. در جریان مذاکرات اولیه سال ۲۰۱۹ طرفین بر سر تنظیم مجموعه‌ای از توافقات در حوزه‌های مختلف نظامی، عمرانی، بهداشتی، اقتصادی و... به اجماع رسیدند؛ توافقاتی که سرانجام روز گذشته به امضای رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه و محمد دبیبه، رئیس دولت وحدت ملی لیبی رسید.

اما با وجود این، پیام‌های سیاسی این سفر از دستاوردهای اقتصادی آن مهم‌تر بوده، چون در درجه اول، بیانگر استقبال جامعه جهانی از نقش ترکیه در عصر جدید لیبی پس از جنگ داخلی این کشور است. در ماه‌های گذشته، نقش ترکیه در آینده لیبی به‌طور جدی از سوی منابع رسانه‌ای و سیاسی به چالش کشیده شده بود. به‌ویژه در سایه توافق سیاسی احزاب لیبی، دیگر دولت وفاق ملی (متحد شماره اول ترکیه) موجودیتی ندارد. اما مواضع قطعی المنفی و دبیبه در سفر به ترکیه نشان داد تغییر اساسی در موضع طرابلس نسبت به ترکیه شکل نگرفته است. این ۲ شخصیت طی هفته‌های گذشته بارها از ترکیه با عنوان شریک و متحد استراتژیک برای آینده لیبی نام بردند.

البته این مواضع تنها در سطح سیاسی نبوده و همراهی ۱۴ وزیر با رئیس دولت وحدت لیبی برای امضای توافقاتی استراتژیک در ترکیه نشانه‌ای از اراده عملی در این زمینه است. نگاهی به موضع منفی کشورهای همچون فرانسه، یونان، مصر یا امارات نسبت به حضور ترکیه در لیبی به‌خوبی اهمیت پیام‌های این سفر را برای ما نمایان می‌کند.

در این میان باید توجه داشت که اراده طرابلس بر تداوم روابط استراتژیک با ترکیه صرفاً به معنای تعریف منافع اقتصادی دوجانبه نیست. اساس سند همکاری‌های استراتژیک دو کشور در سال ۲۰۱۹، بر مبنای تعیین

خطوط مرزی دریایی، انعقاد پیمان امنیتی و تقویت نقش ترکیه در شرق مدیترانه مقابل دشمنان و رقبای این کشور تعریف شده است. اهمیت این بُعد از توافقاتی دوجانبه زمانی بیشتر روشن می‌شود که بدانیم مهار بحران مدیترانه و منابع انرژی در این منطقه در رأس اولویت‌های سیاست خارجی ترکیه قرار دارد.

این موارد در حالی است که براساس گزارش‌های متعدد، سفر اخیر کیریاکوس میتسوتاکیس، نخست‌وزیر یونان به لیبی و مذاکرات با رهبران جدید این کشور بی‌نتیجه بوده است. به گزارش شبکه الجزیره، نخست‌وزیر یونان در این سفر از دولت جدید لیبی خواسته است تا توافقاتی امنیتی خود با ترکیه را مورد بازنگری قرار دهد. وی وعده داده در صورت موافقت با این درخواست، دولت لیبی امتیازات مهمی از سوی آتن و اتحادیه اروپا کسب خواهد کرد. میتسوتاکیس در پایان با پاسخ دلگرم‌کننده طرابلس روبرو نشد.

از سوی دیگر، نتایج اقتصادی سفر هیأت لیبی به ترکیه، با وجود اهمیت ذاتی، بسیار کمتر از پیش‌بینی‌ها بود. طرفین در این سفر مجموعاً به ۵ توافق اصلی در حوزه برق، ساخت فرودگاه، رسانه و ۲ پروژه محدود عمرانی دست یافتند. روشن نیست که علت پایین بودن سقف این توافقات (به نسبت پیش‌بینی‌های مطرح‌شده در هفته‌های گذشته) وجود اختلاف در مواضع طرفین است یا عدم‌آمدگی دولت جدید لیبی برای ورود به سایر حوزه‌های اقتصادی. اما در هر حال، این توافقات برای سفری که با شرکت ۱۴ وزیر صورت گرفته، بسیار اندک به شمار می‌رود. بر این اساس حتی می‌توان گفت بعد نظامی و امنیتی روابط ترکیه و دولت جدید لیبی نیز از منافع اقتصادی دوجانبه تاکنون مهم‌تر بوده است.

در پایان نباید فراموش کرد که سفر اخیر، نخستین نشست مشترک دولت وحدت ملی لیبی با ترکیه است؛ نشستی که می‌تواند مقدمه توافقاتی بیشتری در آینده میان دو کشور

باشد. مواضع مثبت طرفین درباره آینده همکاری‌های دوجانبه و اهداف مشترک در شرق مدیترانه نیز این احتمال را تقویت می‌کند. به این ترتیب می‌توان گفت دولت کنونی لیبی متعهد به «حفظ» نفوذ ترکیه شده

است و برای «توسعه» این نفوذ، باید منتظر نخستین انتخابات پارلمانی در لیبی بود؛ انتخاباتی که براساس توافق احزاب این کشور در پایان سال میلادی جاری برگزار خواهد شد.

نویسنده: **سعید الحاج**، روزنامه همشهری، ۲۶ فروردین ۱۴۰۰

مرخصی سالیانه در قانون کار کنیا

مرخصی سالانه زیرمجموعه حقوق و وظایف استخدامی در قسمت پنجم قانون استخدام، ماده یازدهم قانون کار کنیا مصوب سال ۲۰۰۷ قرار دارد و مدتی از کار است که کارگر پس از هر ۱۲ ماه متوالی خدمت برای کارفرما از آن برخوردار می‌شود. طبق بند ۲۸ قانون استخدام، مرخصی سالانه ۲۱ روز کاری است که طی آن کارگر حق دریافت حقوق کامل خود را دارد. با توافق کارفرما و کارگر، مرخصی سالانه می‌تواند متناسب با شرایط آنها باشد، اگرچه قانون اجازه می‌دهد که یک قسمت از دوره توافق شده حداقل از دو هفته کاری بدون وقفه تشکیل شود. مرخصی سالانه منحصر در تعطیلات رسمی کشور، روزهای استراحت هفتگی کارگر یا روزی مشخص از مرخصی‌های مندرج در قانون است (بند ۹ قانون تنظیم دستمزد عمومی، زیرمجموعه قانون مقررات دستمزد و شرایط استخدام)

مرخصی سالانه همیشه مقدار مشخصی از زمان مرخصی کار نیست. ۲۱ روز کاری در هر چرخه ۱۲ ماه برای مرخصی سالانه حداقل آن است. زیرا بسیاری از قراردادهای کارگر و کارفرما و همچنین قراردادهای عمومی کار برای مرخصی سالانه عددی بین ۳۰ تا ۴۵ روز را پیش‌بینی کرده‌اند. به طور متوسط کارمندان کنیا از مرخصی سالانه ۲۴ روزه برخوردار می‌شوند که این عدد میانگینی از مرخصی‌های پیش‌بینی شده در قوانین کار است.

کارگرانی که برای ۱۲ ماه خدمت متوالی، برای یک کارفرما کار کرده‌اند، حق مرخصی سالانه دارند. به این معنا که کارگرانی هم که به طور موقت، ۱۲ ماه متوالی کار کرده‌اند، حق مرخصی سالانه دارند. در جایی که کارگر کمتر از یک سال کار کند، تعداد روزها نیز به نسبت

این عدد کاهش می‌یابد. به طور کلی، کارگران شاغل موقت از کلیه حقوق کارگرانی که با شرایط دائمی کار می‌کنند، برخوردارند، به استثنای مواردی که به صراحت از این قاعده مستثنی شده‌اند؛ مانند استحقاق حقوق بازنشستگی یا به دلیل ماهیت کوتاه‌مدت تعیین تکلیف دیگر شده‌اند مانند مرخصی سالانه. یعنی کارگران موقت مشمول حقوق و مزایای بازنشستگی به صورتی که برای کارگران دائم مشخص شده نیستند و مرخصی سالیانه آنها نیز تابع مقرراتی خاص است.

قانون در مورد کارفرمایانی که مرخصی سالیانه کارگر را به صورت یکجا یا آن را به سال دیگر انتقال می‌دهند، به طور کلی حکم می‌کند که مرخصی سالانه در ۱۲ ماه متوالی خدمت گرفته شود. اما در مواردی که مرخصی سالانه به طور نسبی گرفته می‌شود (به نسبت ۱۲ ماه ولی کمتر از آن مدت)، قانون اجازه می‌دهد که کارفرما به مدت دو هفته مرخصی یک جا را در ۱۲ ماه متوالی خدمت اعمال کند (۱۴ روز مرخصی بدون ساعت کاری برای کارگر) و بقیه مرخصی نیز بعداً به کارگر تعلق می‌گیرد. در صورت پایان کار پس از اینکه کارگری دو یا چند ماه متوالی خدمت در ۱۲ ماه دوره مرخصی را پشت سر گذاشت، به او یک و سه چهارم روز مرخصی با حقوق کامل برای هر ماه تعلق می‌گیرد به شرطی که خدمات در آن دوره به طور متوالی انجام شده باشد.

یک کارگر در طول مرخصی سالانه حق دریافت حقوق کامل خود را دارد. همچنین مقررات دستورالعمل دستمزد در صنایع مختلف که زیرمجموعه قانون مقررات دستمزد و شرایط استخدام است، مشخص می‌کند، کارگری که برای مرخصی سالانه اقدام می

کند، مستحق دریافت دستمزد توسط کارفرمای خود است. این دستورالعمل، مقادیر مختلفی را برای صنایع مختلف تعیین می‌کند. با این حال، مقدار مشخص شده در این قانون با توجه به صنایع و عوامل مختلف تغییر کرده و با گذشت زمان افزایش می‌یابد.

مرخصی سالانه فقط پس از فسخ / استعفا یا انقضا قرارداد قابل پرداخت به نقدی است و اگر کارگر تعدادی از روزهای مرخصی را داشته باشد، سایر روزهایی که استحقاق آن را دارد به صورت نقدی به او قابل پرداخت است. در این حالت، کارفرما مجبور است به کارگر حداقل یک و سه چهارم روز مرخصی با حقوق کامل برای هر ماه خدمت کامل در آن دوره از کل سنوات خدمتی کارگر پرداخت کند.

هنگامی که مدیر کارگاه به این نتیجه برسد که عدم حضور کارگر در محل خدمت می‌تواند مانع تولید و یا اخلال در ارائه خدمات شود، کارگر می‌تواند مرخصی‌های خود را استفاده نکند یا مرخصی‌های خود را به سال بعد منتقل کند. اما مرخصی انباشته باید ظرف ۱۸ ماه گرفته شود. در غیر این صورت، یک کارگر مرخصی انباشته شده خود را از دست می‌دهد. در ارتباط با وظایف اساسی کارفرما در قبال کارگر ساده، قرارداد کار غیرمستقیم در ماده ۲ قانون استخدام مصوب سال ۲۰۰۷ کنیا پیش‌بینی کرده است که یک کارگر ساده به شخصی گفته می‌شود که شرایط کار وی پرداخت هر روز مزد در پایان آن روز کاری باشد و مدت طولانی تری از بیست و چهار ساعت در روز درگیر نباشد (کارگر روز مزد). اگر کسی یک کارگر غیر رسمی را که برای شش روز متوالی به کار خود ادامه می‌دهد استخدام کند، کارگر در روز هفتم به عنوان

یک کارگر دائمی مرخصی خواهد داشت. از روز هفتم او مستحق دریافت مرخصی است. با این وجود کارگران روزمزد حق دریافت مزد هیچ روزی را که کار نکرده باشند ندارند، مگر اینکه شش روز متوالی در داخل یک هفته کار کنند. در این صورت، به آنها یک روز استراحت (مرخصی) با حقوق کامل تعلق می‌گیرد.

حداکثر دوره ای که می‌توان یک کارگر ساده را به طور مداوم استخدام کرد یک ماه است. تا جایی که ممکن است و تا زمانی که امکان پذیر باشد، بسته به شغل کارگر و مدت زمان لازم برای انجام آن کار، باید تلاش شود تا از انعقاد قرارداد کارگران ذیل قراردادهای غیر عادی جلوگیری شود، زیرا این امر چالش‌های

حقوقی و اداری فراوانی برای کارفرما ایجاد می‌کند که اگر به خوبی مدیریت نشوند، می‌توانند برای یک سازمان هزینه بر باشند. نویسندگان: **دکتر میثم نوروزی** (عضو هیأت علمی دانشگاه بوعلی سینا) و **ابوالفضل حمیدی** (دانشجوی دوره کارشناسی حقوق)

مسکن اجتماعی در سنگال

سنگال با توجه به برنامه دوم توسعه خود از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۵ و چشم انداز توسعه ای تا ۲۰۳۰ و رشد اقتصادی بالای ۶ درصد در چند سال گذشته، در حال توسعه مناطق شهری برای پاسخگویی به هجوم مردم از روستاها به داکار پایتخت این کشور است.

دولت برای حل معضل ترافیک و انباشتگی جمعیت در پایتخت به دنبال تمرکززدایی به سمت فرودگاه جدید در ۵۰ کیلومتری داکار است و پروژه احداث صد هزار واحد مسکونی در پنج سال در دستور کار قرار دارد. توسعه آن به ۵۰۰ هزار واحد مسکونی نیز در برنامه است.

وزیر سابق مسکن و شهرسازی سنگال ۲۲ مهر ۱۳۹۹ اعلام کرد که تأمین مالی پروژه‌های مسکن اجتماعی به صورت تأمین مالی دولت به مشتریان و متقاضیان خرید توسط بانک‌ها است و دولت ضمانت بانکی به مجری پروژه نمی‌دهد.

در سایت مسکن‌های اجتماعی ۳۰۰ هزار ثبت نام صورت پذیرفته که در صورت اجرای پروژه‌ها تضمین خرید وجود دارد. زمین‌ها در اختیار شرکت‌ها قرار می‌گیرد و شرکت‌های عامل به سرمایه‌گذاری و ساخت مسکن اجتماعی اقدام می‌کنند و همزمان نیز فرایند فروش به مشتریان و تأمین مالی دولت به متقاضیان از طریق بانک‌ها انجام می‌گیرد. شرکت مجری می‌بایست از مصالح ساختمانی موجود در سنگال استفاده نماید و می‌تواند کارگاه‌های تولید مصالح ساختمانی مورد نیاز را نیز ایجاد کند.

دولت سنگال قانون ساخت مسکن اجتماعی را در ۸ نوامبر ۲۰۱۶ تصویب کرد و این نشان از تمایل دولت به توسعه این بخش برای کاهش کسری مسکن در این کشور است. هدف در این طرح فراهم سازی مسکن ارزان قیمت برای طبقات متوسط و کم درآمد جامعه است.

در این راستا ساخت سه شهر جدید در برنامه قرار دارد که اولین سنگ بنای آن در سال ۲۰۱۶ در جمناجو در چهل کیلومتری داکار پایه ریزی شد. دو قطب دیگر شامل دریاچه صورتی و داگا خلفا است که هنوز راه اندازی نشده است. دولت سنگال ۲۶ میلیارد فرنک سیفا (۴۰

میلیون یورو) میان سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ برای توسعه قطب شهری جمیناجو در حومه داکار تزریق کرد. بین سال‌های ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۸ حدود ۲۸۶۹۸ واحد مسکونی ساخته شد. ساخت و ساز در شهر جدید جمیناجو رونق دارد و چندین وزارتخانه بدانجا منتقل شده است و برج ساختمان هیئت دولت نیز مورد بهره برداری قرار گرفته است. سالن ورزشی ۱۵ هزار نفره داکار آرنا، مرکز بین المللی کنفرانس‌های عابدو دیوف، پایانه باری و میدان مرکزی خشکبار و تره بار، هتل رادیسون بلو، بیمارستان چینی‌ها، مجموعه صنعتی و شرکت‌های تجاری، مجتمع‌های مسکونی، اتوبان داکار به فرودگاه بین المللی داکار و قطار شهری داکار از مهمترین مجموعه‌های ساخته شده در جمیناجو هستند. هم اکنون نیز ورزشگاه پنجاه هزار نفری المپیک سنگال در دست احداث است.

برنامه ریزی دولت سنگال از شروع ساخت مسکن اجتماعی در سال ۲۰۱۵ ساخت سالانه ۱۵۰ هزار واحد مسکونی در طول سه سال متمادی بود. بیش از ۵۲ درصد مردم سنگال ساکن روستا هستند و با توجه به آهنگ توسعه اقتصادی سنگال در سال‌های گذشته، این کشور با کمبود مسکن روبرو خواهد شد.

شرکت‌های ساخت و ساز عمومی به نام‌های شرکت ملی مسکن با اجاره متوسط (SNHLM) و شرکت SICAP دو شرکت دولتی برای توسعه و تشویق ساخت مسکن در سنگال هستند. دولت سنگال برای توسعه مسکن اجتماعی سعی در جذب سرمایه خارجی و ساخت مسکن‌های ارزان قیمت دارد و از شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی نیز برای سرمایه‌گذاری استقبال می‌کند.

علاوه بر مسکن اجتماعی، نوسازی بافت‌های قدیمی در شهر داکار به شدت رونق دارد و همکاری مشترک به صورت زمین از سوی مالک و ساخت طبقات از سوی شرکت مجری قابلیت اجرا دارد. هم اکنون قیمت هر مترمربع زمین در مناطق مختلف داکار از متری ۵۰۰ یورو تا ۱۵۰۰ یورو است. در سنگال عموماً به دلیل کیفیت خوب ماسه و سیمان و همچنین کاهش هزینه‌های ساخت همواره از سیمان برای نمای ساختمان‌ها استفاده می‌کنند که رنگ آمیزی می‌شود.

منبع: **معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه**